

УДК 372.87:7.015

ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ ВІЗУАЛЬНИХ ІНСТРУМЕНТІВ ПРИ ФОРМУВАННІ НАВЧАЛЬНОГО КОНТЕНТУ

ЧЕПЕЛЮК Олена, ЗІНЧЕНКО Анастасія

Херсонський національний технічний університет, Херсон, Україна
astyzik@ukr.net

В роботі проведено порівняльний аналіз форм навчання й різних видів навчальних занять за особливостями візуальної комунікації. Використання результатів аналізу дозволить в майбутньому визначити принципи формування візуальної складової навчання для підвищення його якості. Визначено, що перспективним є асинхронний формат навчання в віртуальному просторі. Найперспективнішим видом навчальних занять є відео лекції з додаванням графічних елементів. Їх грамотне використання дозволить лекторові полегшити орієнтування в візуальному матеріалі і керувати концентрацією та перемиканням уваги особи, що навчається, і в перспективі забезпечуватиме високий рівень розуміння і запам'ятовування інформації.

Ключові слова: форми навчання, візуальні комунікації, асинхронний формат навчання, синхронний формат навчання, відео лекції.

ВСТУП

Вже певний час активно використовуються три форми освіти: звичне навчання в фізичному світі (офлайн), у віртуальному просторі (онлайн), та змішана форма. Підвищений інтерес до онлайн-навчання обумовлений соціальним дистанціюванням в умовах пандемії. Крім того, стрімкий технічний прогрес і доступ до великої кількості інформації стимулює прагнення людини до постійного розвитку і вдосконалення. Прогрес сприяє зміні сфери людської діяльності, виникає потреба у фахівцях з додатковими знаннями, навичками в навчанні, з розширеними поглядами і здібностями. В результаті з'явилася парадигма навчання протягом всього життя [1]. Якість розуміння та засвоєння навчального матеріалу у великій мірі визначається якістю його візуальної складової. Актуальним є визначення перспектив використання візуальних інструментів при формуванні навчального контенту, використання яких дозволить покращити якість навчання, підвищити рівень розуміння та засвоєння інформації осіб, що навчаються.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Необхідно провести порівняльний аналіз форм навчання й різних видів навчальних занять за особливостями візуальної комунікації, що дозволить в майбутньому визначити принципи формування візуальної складової навчання для підвищення його якості.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

Все більшого значення набувають дослідження, що враховують при навчанні когнітивні функції людини. Відомо, що в людини переважають три основні засоби сприйняття інформації: візуальна, аудіальна і кінестетична. Одна з цих систем є провідною, у 80% людей домінують є візуальна репрезентативна система [2]. Отже, для підвищення якості навчання доцільно визначити умови використання графічних засобів структурування візуального матеріалу. При цьому якість сприйняття значно підвищується за умови забезпечення синестезії – максимального включення всіх репрезентативних систем. До навчального матеріалу сьогодні ставляться вимоги – забезпечення високого рівня розуміння і запам'ятовування інформації, який своєю чергою, досягається шляхом полегшення орієнтування в візуальному матеріалі й керування концентрацією та перемиканням уваги, за допомогою використання графічних прийомів.

Зазвичай використовуються три форми освіти: звичне навчання в фізичному світі (офлайн), у віртуальному просторі (онлайн), та змішана форма. За часом проведення занять можна виділити ще два типи формату занять: в режимі реального часу (синхронне) та без прив'язки до часу (асинхронне). Проведемо їх порівняльний аналіз та визначимо їх переваги та недоліки. Традиційне навчання в фізичному світі відбувається тільки в синхронному форматі, а в віртуальному просторі – може бути як синхронним (вебінари), так і асинхронним (відео-, аудіолекції).

Навчання в режимі реального часу має переваги: зворотний зв'язок з особою, що навчається, калібрування рівня засвоєння інформації з подальшим коригуванням логіки, форми подачі матеріалу і фактів. Крім того безпосередня наявність авторитетної особи визначає цінність представленого матеріалу. На занятті в реальному часі особа, що навчається, отримує перевагу безпосереднього контакту і можливість поставити питання в реальному часі. Супровідний матеріал демонструється за принципом «тут і зараз», встановлюючи цінність представленої інформації. Представленням візуального матеріалу керує сам лектор і він має можливість роз'яснити те, що є незрозумілим особі, що навчається.

Асинхронне навчання використовується особами, які не мають можливості навчатися в тому відрізку часу, що пропонується. Для них пріоритетним є самостійне обрання часу і темпу навчання. Асинхронний формат навчання дозволяє використовувати паузу для виконання додаткової роботи (пошук термінів, альтернативних поглядів на поставлену проблему) або дає можливість переглядати ті фрагменти, які незрозумілі. За умови наявності зворотного зв'язку з викладачем, навіть з затримкою в часі, знижується недолік відсутності безпосереднього контакту. До візуального матеріалу висувуються додаткові вимоги: він має в максимальному ступені бути зрозумілим і керувати увагою та концентрацією особи, що навчається, без пояснення лектора.

Теоретична частина навчальної інформації асинхронного формату найчастіше формується у вигляді відео-лекцій. Залучення особи, що навчається, розуміння та запам'ятовування матеріалу доцільно досягати шляхом використання інфографіки, композиції, законів когнітивної ергономіки

[3]. При цьому лектор має можливість керувати концентрацією уваги особи, що навчається, використанням певних художніх засобів: рухом певних елементів, використанням акцентного кольору, поєднанням елементів різних форм та розмірів. Окремим інструментом є відтворення знайомого образу. Дані елементи впливають на процес підвищення рівня засвоєння інформації.

Однак, формат відео-лекцій не дає можливості безпосереднього управління процесом викладення матеріалу або отримання зворотного зв'язку з боку особи, яка навчається. Вказаний недолік в асинхронному форматі навчання частково нівелюють мультимедійні лекції, які включають інтерактивні операції з інфографічними елементами.

ВИСНОВКИ

Проведено порівняльний аналіз форм навчання й різних видів навчальних занять за особливостями візуальної комунікації, що дозволить в майбутньому визначити принципи формування візуальної складової навчання для підвищення його якості. Визначено, що перспективним є асинхронний формат навчання в віртуальному просторі. Найперспективнішим видом навчальних занять є відео лекції з додаванням графічних елементів. Їх грамотне використання дозволить лекторові полегшити орієнтування в візуальному матеріалі й керувати концентрацією та перемиканням уваги особи, що навчається і в перспективі забезпечить високий рівень розуміння і запам'ятовування інформації.

ЛІТЕРАТУРА

1. Швець І., Федоренко Т. Сучасні тенденції поширення професійного навчання протягом життя. *Економічний вісник Донбасу*. 2013. № 1. С. 208–215.
2. Felder, R. M. How Students Learn: Adapting Teaching Styles to Learning Styles. *Frontiers in Education Conference Proceedings*. CA: IEEE, 1988. P. 489–494. URL: <http://dx.doi.org/10.1109/FIE.1988.35029>.
3. Johnson A., Proctor R. Ergonomics laws. *Neuroergonomics: A Cognitive Neuroscience Approach to Human Factors and Ergonomics*. London. Palgrave Macmillan. 2013. P. 86.

СHEPELYUK O., ZINCHENKO A. PROSPECTS OF USING VISUAL INSTRUMENTS IN THE FORMATION OF EDUCATIONAL CONTENT

The comparative analysis of forms of training and different types of training sessions on features of visual communication is carried out in the work. Using the results of the analysis will allow in the future to determine the principles of formation of the visual component of learning to improve its quality. It is determined that the asynchronous format of learning in cyberspace is promising. The most promising type of training is video lectures with the addition of graphic elements. Their competent use will allow the lecturer to facilitate orientation in the visual material and control the concentration and switching of the learner's attention and in the long run will provide a high level of understanding and memorization of information.

Key words: forms of education, visual communications, asynchronous format of training, synchronous format of training, video lectures.